

המכון הישראלי למנהיגות בית ספרית
المعهد الاسرائيلي للقيادة المدرسية

משרד החינוך
Ministry of Education
وزارة المعارف

איים של ביטחון

בית ספר כמקור של תקווה לילדים שחיים בעוני ובהדרה

השפעות העוני
השפעות ישירות ועקיפות
שתלגות המחסור
תורשה או סביבה?
מתח רעיל

מה אפשר לעשות?

מסגור מחדש

תלמידים בהדרה - מורים בהדרה
בניית מערכות יחסים משקמות
הצגת הכלי

1,000,000
ילדים וילדות בישראל חייפ בעוני

אבני ראשה

הסכון הישראלי למנהיגות בית ספרית
المعهد الاسرائيلي للقيادة المدرسية

משרד החינוך
Ministry of Education
وزارة المعارف

השפעות העוני

השפעות ישירות ועקיפות
שתלטנות המחסור
תורשה או סביבה?
מתח רעיל

מה אפשר לעשות?

מסגור מחדש

תלמידים בהדרה - מורים בהדרה
בניית מערכות יחסים משקמות
הצגת הכלי

נולדתי למשפחה ענייה. אילו היו מבקשים ממני לתמצת בכמה מילים מה זה בשבילי להיות עני, הייתי אומר: זה כמו **לשבת קטוע ידיים מול שולחן מלא בכל טוב.**

אני לא מכיר את העוני כמו שהוא מוצג לפעמים בטלוויזיה – אנשים חסרי כל שמתים מרעב. אני מכיר את העוני של מי שיש לו מעט, יש לו מה לאכול, קורת גג, וגם טלוויזיה ומכוננית. עוניו של מי שיכול להעמיד פנים שהוא לא עני. זה עוני מלא בחפצים, אבל גם במועדי פירעון. בעוני מהסוג הזה אתה בר-מזל, וגם ביש מזל; יש כאלה שמצבם טוב יותר, וכאלה שמצבם גרוע יותר. אבל יש תחושה של בושה, של אשמה, של סירוס מתמשך. וגם חרדה, תחושה של ארעיות שמרחפת מעל הכל; זעם כבוש והרכנת ראש. אתה לא עני כל כך שאין לך בגד ללבוש, אבל הבגדים שאתה לובש מציגים אותך עירום וחושפים את הסוד שלך. כל תיקון קטן מכריז מי אתה. **זאת דאגה מתמדת שמשתלטת על המוח ולא מותירה מקום לשום דבר אחר,** ובטח לא לשום סוג של יופי, כי היופי הוא לא פונקציונלי, אין בו תועלת. היופי הוא מותרות, והוא לא שייך לך.

(מתוך "הזמן שאבד לי" מאת פביו וולו)

אבני ראשה

המכון הישראלי למנהיגות בית ספרית
المعهد الإسرائيلي للقيادة المدرسية

משרד החינוך
Ministry of Education
وزارة المعارف

עוני – הגדרה מהחיים

מחסור
בהון סימבולי

מחסור
בהזדמנויות
חברתיות

מחסור
בכסף

איים של ביטחון

מהו עוני

השפעות העוני
השפעות ישירות ועקיפות
שתלגות המחסור
תורשה או סביבה?
מתח רעיל

מה אפשר לעשות?

מסגור מחדש
תלמידים בהדרה - מורים בהדרה
בניית מערכות יחסים משקמות
הצגת הכלי

מסגור מחדש
המכון הישראלי למנהיגות בית ספרית
المعهد الاسرائيلي للقيادة المدرسية

משרד החינוך
Ministry of Education
وزارة المعارف

השפעות ישירות ועקיפות

היעדר
ביטחון רגשי

היעדר
ביטחון תזונתי

בריאות פיזית
לקויה

היעדר נגישות
לשפה ולספרים

היעדר נגישות
למשאבים

איים של ביטחון

מה עוני

השפעות העוני

השפעות ישירות ועקיפות

שתלטנות המחסור
תורשה או סביבה?
מתח רעיל

מה אפשר לעשות?

מסגור מחדש

תלמידים בהדרה - מורים בהדרה
בניית מערכות יחסים משקמות
הצגת הכלי

אבני ראשה

המכון הישראלי למנהיגות בית ספרית
المعهد الإسرائيلي للقيادة المدرسية

משרד החינוך
Ministry of Education
وزارة المعارف

שתלנות המחסור

"השוו זאת למחשב שנאלץ להריץ עשר תוכנות
כבדות בבת אחת... קוראים לזה רוחב הפס
המנטלי... מהעוני אי אפשר לקחת פסק זמן"

ראטגר ברגמן, צרות של עניים, TED

"זאת דאגה מתמדת
שמשתלטת על המוח
שלך ולא מותירה מקום
לשום דבר אחר"

איים של ביטחון

מהו עוני

השפעות העוני

השפעות ישירות ועקיפות

שתלנות המחסור

תורשה או סביבה?

מתח רעיל

מה אפשר לעשות?

מסגור מחדש

תלמידים בהדרה - מורים בהדרה

בניית מערכות יחסים משקמות

הצגת הכלי

המכון הישראלי למנהיגות בית ספרית
المعهد الاسرائيلي للقيادة المدرسية

משרד החינוך
Ministry of Education
وزارة المعارف

מהו עוני

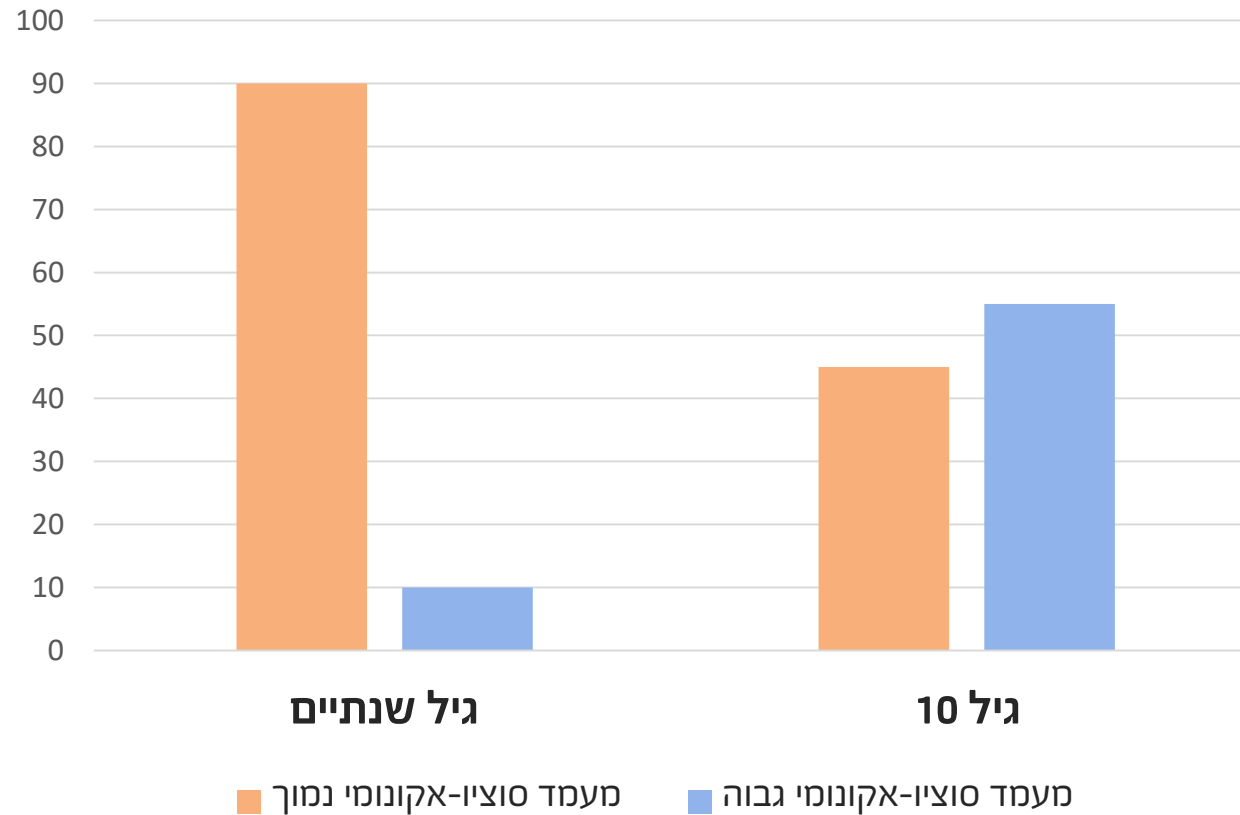
השפעות העוני
השפעות ישירות ועקיפות
שתלטנות המחסור
תורשה או סביבה?
מתח רעיל

מה אפשר לעשות?

מסגור מחדש
תלמידים בהדרה - מורים בהדרה
בניית מערכות יחסים משקמות
הצגת הכלי

תורשה או סביבה?

רמת ההתפתחות הקוגניטיבית

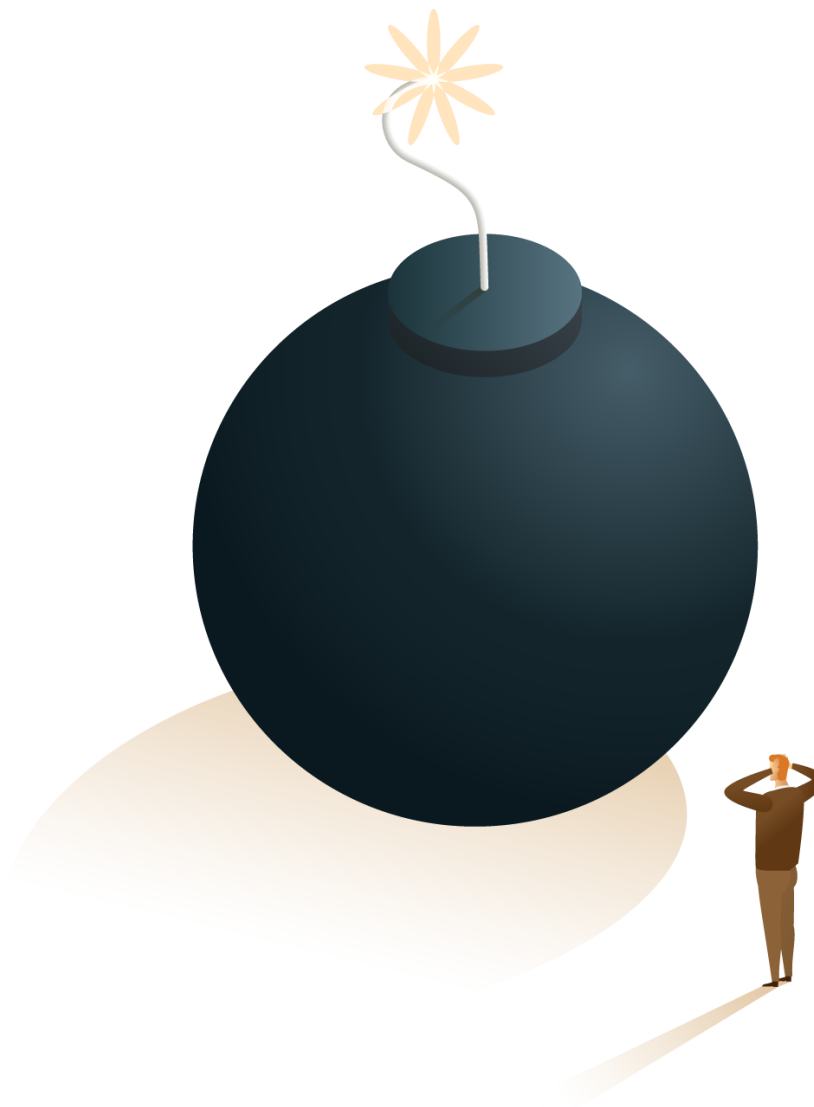

Leon Feinstein, 2003

השפעות המתח הרעיל

המערכת הלימבית

קליפת המוח הקדם מצחית

איים של ביטחון

מהו עוני

השפעות העוני
השפעות ישירות ועקיפות
שתלטנות המחסור
תורשה או סביבה?

מתח רעיל

מה אפשר לעשות?

מסגור מחדש
תלמידים בהדרה - מורים בהדרה
בניית מערכות יחסים משקמות
הצגת הכלי

אבני ראשה

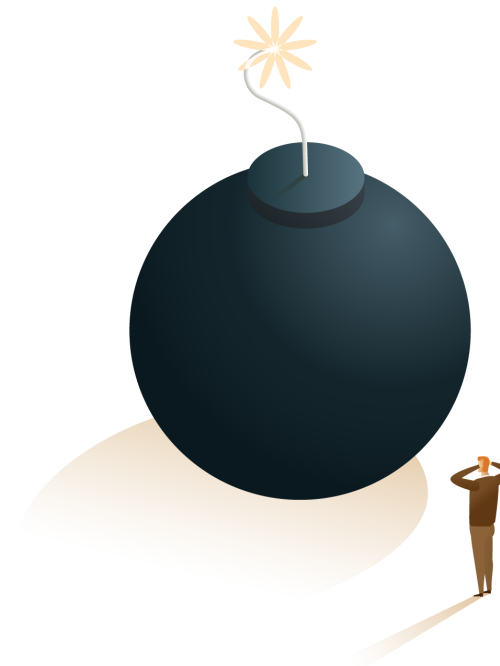
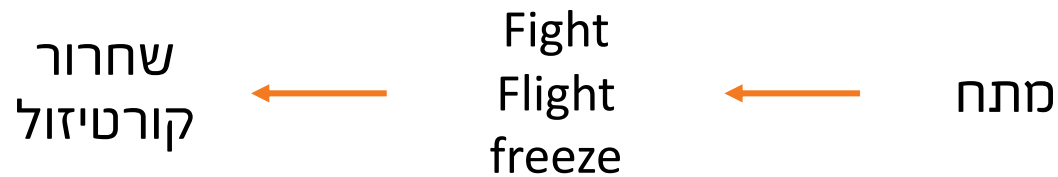
המכון הישראלי למנהיגות בית ספרית
المعهد الإسرائيلي للقيادة المدرسية

משרד החינוך
Ministry of Education
وزارة المعارف

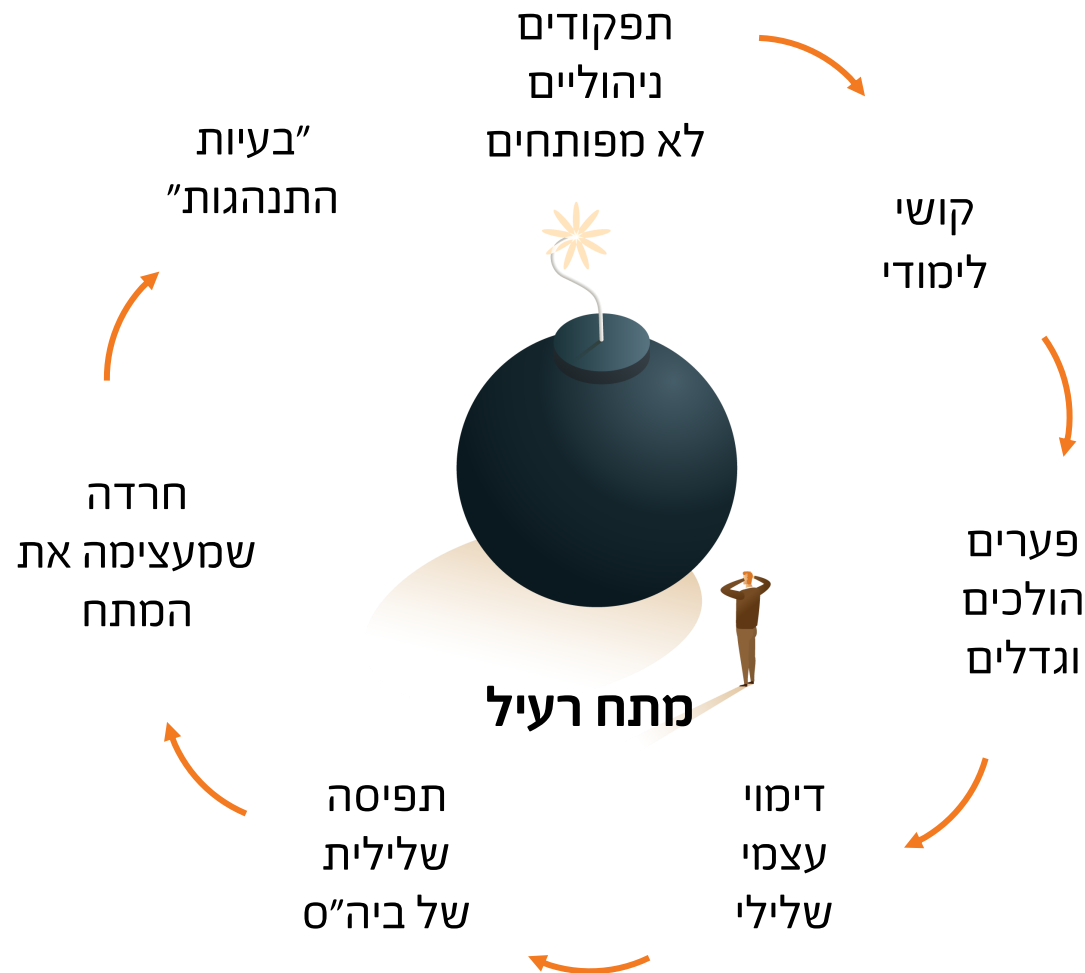
השפעות המתח הרעיל

המערכת הלימבית

השפעות המתח הרעיל

קליפת המוח הקדם מצחית

זהירות, ילד חשוף למתח גבוה

- היעדרויות
- עצבנות
- עייפות
- ריכוז נמוך
- קושי בוויסות
- פגיעה במיומנויות חברתיות
- חוסר שיתוף פעולה
- חרדה

איים של ביטחון

מהו עוני

השפעות העוני

השפעות ישירות ועקיפות
שתלונות המחסור
תורשה או סביבה?

מתח רעיל

מה אפשר לעשות?

מסגור מחדש

תלמידים בהדרה - מורים בהדרה
בניית מערכות יחסים משקמות
הצגת הכלי

המכון הישראלי למנהיגות בית ספרית
المعهد الاسرائيلي للقيادة المدرسية

משרד החינוך
Ministry of Education
وزارة المعارف

השפעות העוני
השפעות ישירות ועקיפות
שתלטנות המחסור
תורשה או סביבה?
מתח רעיל

מה אפשר לעשות?

מסגור מחדש
תלמידים בהדרה - מורים בהדרה
בניית מערכות יחסים משקמות
הצגת הכלי

אז מה אפשר לעשות?

תרגול רגשי

הדגמה

הקשבה

תרגול ואימון של
התפקודים הניהוליים

מבוגר משמעותי

עמידה לצד התלמידים

אימון לאמפתיה

יצירת אקלים חיובי

מהו עוני

השפעות העוני

השפעות ישירות ועקיפות
שתלטנות המחסור
תורשה או סביבה?
מתח רעיל

מה אפשר לעשות?

מסגור מחדש

תלמידים בהדרה - מורים בהדרה
בניית מערכות יחסים משקמות
הצגת הכלי

כוח המשיכה של העוני חזק,
וקווי ההצלה לתלמידים מעטים ונדירים.
מורים ומנהלים יכולים להיות קווי
ההצלה האלה.

(Moran, 2013)

מהו עוני

השפעות העוני

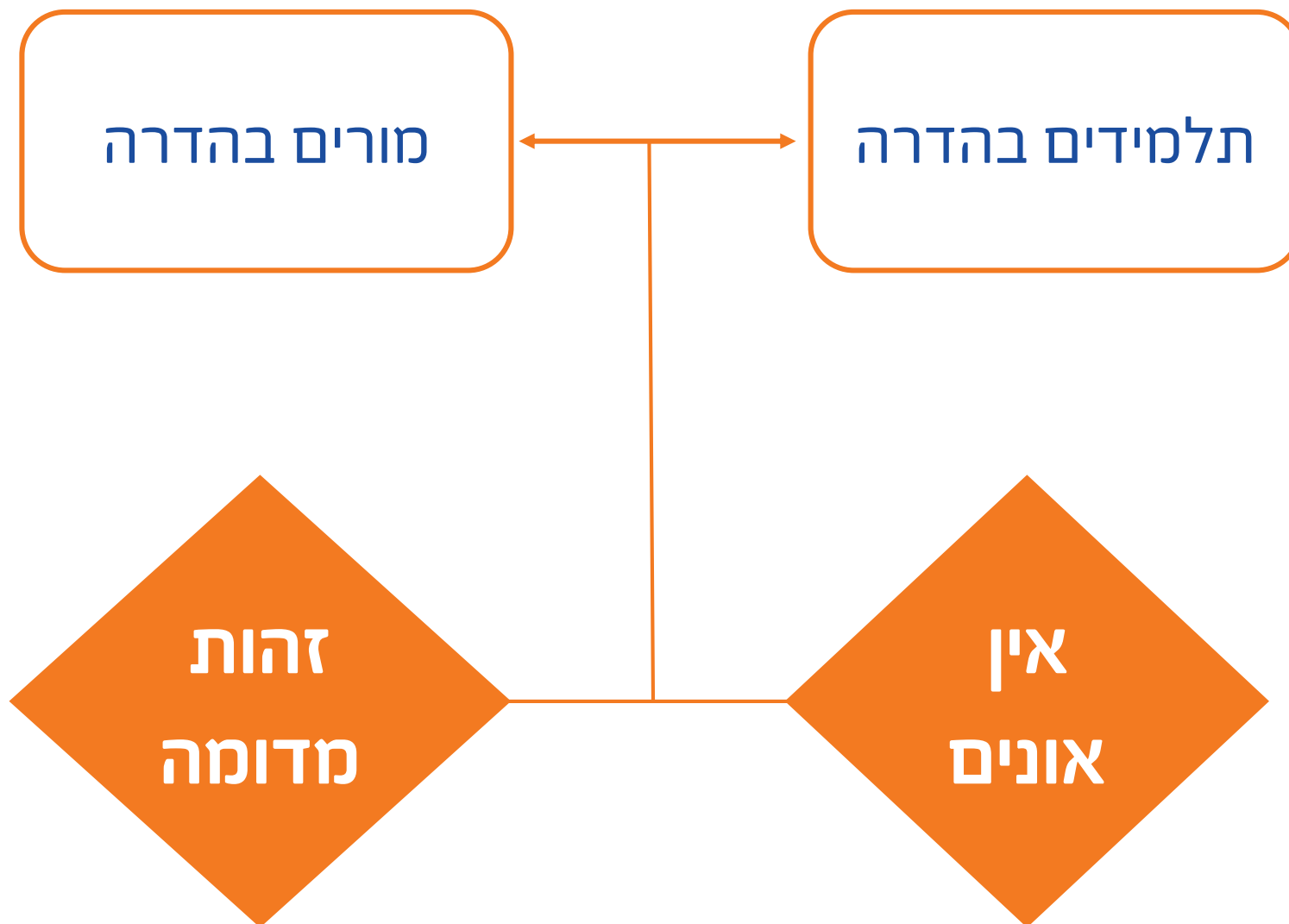
השפעות ישירות ועקיפות
שתלטנות המחסור
תורשה או סביבה?
מתח רעיל

מה אפשר לעשות?

מסגור מחדש

תלמידים בהדרה - מורים בהדרה

בניית מערכות יחסים משקמות
הצגת הכלי

מהו עוני

השפעות העוני

השפעות ישירות ועקיפות

שתלטנות המחסור

תורשה או סביבה?

מתח רעיל

מה אפשר לעשות?

מסגור מחדש

תלמידים בהדרה - מורים בהדרה

בניית מערכות יחסים משקמות

הצגת הכלי

אין אונים

הגדרת הבעיה: אנחנו חלשים

הפתרון: זקוקים להצלה

אמונות: אין סיכוי לשינוי

מבט על עצמנו: אנחנו לא יודעים מה לעשות

מבט על התלמידים: חזקים מאיתנו

פעולה לדוגמה: נטישה והימנעות מהצבת גבולות

התנהגות ארגונית: כניעה של ההנהלה והימנעות

מהצבת רף ציפיות גבוה למורים ולתלמידים

מהו עוני

השפעות העוני
השפעות ישירות ועקיפות
שתלטנות המחסור
תורשה או סביבה?
מתח רעיל

מה אפשר לעשות?

מסגור מחדש

תלמידים בהדרה - מורים בהדרה

בניית מערכות יחסים משקמות
הצגת הכלי

זהות מדומה

הגדרת הבעיה: תלמידים והורים מתנהגים שלא כראוי

הפתרון: עלינו להיפטר מתלמידים בעייתיים

אמונות: הם צריכים להשתנות

מבט על עצמנו: אצלנו הכל בסדר

מבט על התלמידים: טובים או רעים

פעולה לדוגמה: כעס, שימוש בעונשים להצבת גבולות ותגובות מוגזמות למשברים

התנהגות ארגונית: פגישות אינסופיות שלא מועילות והימנעות מקונפליקטים

מיומנויות לבניית מערכות יחסים משקמות

שיחה מחברת

אי נטישה

מסגור מחדש

הצבת גבולות
אמפטיים

איים של ביטחון

מהו עוני

השפעות העוני
השפעות ישירות ועקיפות
שתלנות המחסור
תורשה או סביבה?
מתח רעיל

מה אפשר לעשות?

מסגור מחדש

תלמידים בהדרה - מורים בהדרה

בניית מערכות יחסים משקמות

הצגת הכלי

המכון הישראלי למנהיגות בית ספרית
المعهد الإسرائيلي للقيادة المدرسية

وزارة المعارف
Ministry of Education

מסגור מחדש

מסגרת =
מבנה קוגניטיבי לארגון מידע
ולפישוט תהליכים

הגדרת הבעיה

בחירה בחלופה

פעולה

מסגרת מסייעת ומגבילה כאחד

איים של ביטחון

מה עוני

השפעות העוני

השפעות ישירות ועקיפות
שתלטנות המחסור
תורשה או סביבה?
מתח רעיל

מה אפשר לעשות?

מסגור מחדש

תלמידים בהדרה - מורים בהדרה
בניית מערכות יחסים משקמות

הצגת הכלי

אבני ראשה

המכון הישראלי למנהיגות בית ספרית
المعهد الإسرائيلي للقيادة المدرسية

משרד החינוך
Ministry of Education
وزارة المعارف

מסגור מחדש

תהליך קוגניטיבי מובנה שבאמצעותו
מנסים להתבונן במציאות מנקודת מבט
חדשה, לתת לה פרשנות חדשה ולנסח
על פיה התנהגויות מקצועיות חלופיות

איים של ביטחון

מהו עוני

השפעות העוני

השפעות ישירות ועקיפות
שתלטנות המחסור
תורשה או סביבה?
מתח רעיל

מה אפשר לעשות?

מסגור מחדש

תלמידים בהדרה - מורים בהדרה
בניית מערכות יחסים משקמות

הצגת הכלי

אבני ראשה

המכון הישראלי למנהיגות בית ספרית
المعهد الإسرائيلي للقيادة المدرسية

משרד החינוך
Ministry of Education
وزارة المعارف

מסגור מחדש

שינוי נקודת המבט
המושגית או הרגשית
התואמת יותר לעובדות

שינוי המשמעות

בחירת חלופה אחרת

שינוי דרך הפעולה

הפשרה = מרחיבה את מנעד האפשרויות והחלופות

איים של ביטחון

מה עוני

השפעות העוני
השפעות ישירות ועקיפות
שתלטנות המחסור
תורשה או סביבה?
מתח רעיל

מה אפשר לעשות?

מסגור מחדש
תלמידים בהדרה - מורים בהדרה
בניית מערכות יחסים משקמות

הצגת הכלי

אבני ראשה

המכון הישראלי למנהיגות בית ספרית
المعهد الإسرائيلي للقيادة المدرسية

משרד החינוך
Ministry of Education
وزارة المعارف

היום המנהל נזף בי משום שראה שאני קורא עיתון בכיתה. נכנסתי היום לכיתה לאחר ההפסקה ואף תלמיד לא היה שם. החלטתי שאני נשאר לקרוא עיתון. די נמאס לי המצב הזה. המנהל רוצה שאני אצא לחצר וארדוף אחריהם מה פתאום שארדוף אחריהם? אני באתי ללמד איך אפשר ללמד ככה? הם מסתובבים בחצר ושמים עלי קצוץ. אני לא מבין למה מתלוננים עלי, צריך להכניס כאן חוקים בבית ספר הזה.

תהליך המסגור מחדש – 7 צעדים

+

הצגת האירוע

מה קרה? ואז מה קרה? מה הרגשת?, למה?

בירור העובדות

”לרדוף אחרי התלמידים” / ”שמים עלי קצוץ”

שיום המסגרת והבנתה

ספר לנו על אירוע ספציפי על תלמיד אחד

הרחבת המסגרת באמצעות שאלות

מה הרקע של התלמיד? למה הוא עושה זאת?

ערעור המסגרת על בסיס המידע החדש

הם לא מאמינים שהם יכולים להצליח

גיבוש מסגרת חדשה

איך אני מסייע לתלמיד להאמין בעצמו, ולפעול על פי הנורמות המצופות

יישום המסגרת החדשה

מהו עוני

השפעות העוני

השפעות ישירות ועקיפות
שתלונות המחסור
תורשה או סביבה?
מתח רעיל

מה אפשר לעשות?

מסגור מחדש

תלמידים בהדרה - מורים בהדרה
בניית מערכות יחסים משקמות

הצגת הכלי

העצמה – סיוע לצבור כוח ולא לאבדו

אמון – שיפור את תחושת האמון של המורה בעצמו

חיזוק הערך העצמי

חקר – הגברת הנכונות לחקור מחשבות רגשות והתנהגויות

יעילות – מתן אפשרות להתמודד עם הבעיה בעתיד באופן יעיל יותר

אבני ראשה

המכון הישראלי למנהיגות בית ספרית
المعهد الإسرائيلي للقيادة المدرسية

משרד החינוך
Ministry of Education
وزارة المعارف

جزر الأمان

المدرسة كمصدر أمل للأطفال الذين يعيشون في فقر
دمج المعرفة ا نوعي مندل - ليفي

المدارس في أفضل حالاتها، هي مصدر أمل في عالم تسوده الفوضى
van der Kolk

איים של ביטחון

בית ספר כמקור של תקווה לילדים שחיים בעוני

סינתזה של ידע | נעמי מנדל-לוי

בתי הספר, במיטבם, הם מקור של תקווה בעולם כאוטי
van der Kolk

תודה על ההשתתפות ובהצלחה!